

Biskop Atle Sommerfeldt:

Pilgrimsvandring mot fryktkultur

Preken Olavsvake Nidaros 28.7.2017

Joh Åp 12.10-11

Kjære pilegrimer, velkommen inn i Nidarosdomen, målet for så mange lengtende, sørgende, fortvilede og sårede mennesker i snart tusen år. Få kirkerom i Norge gir som dette oss hjelp til å se oss som et lem i en større virkelighet enn den vi kan observere i det daglige. Rommet inviterer oss til å bli en del av fellesskapet av pilegrimer, kortreiste og langreiste, her og i alle hjørner av verden, i fortid og nåtid. Det minner oss om at vi i vår egen begrensing er en del av et universelt menneskelig fellesskap som er innvevd i hele skaperverket. Vi er små, men ikke alene.

Katedralen er storslått, men hvert enkelt menneske er større. Katedralen er bygget stein på stein, mennesket er fra begynnelsen bærer av Guds bilde. Som Guds bilde inviteres vi til å bidra med vår stemme og våre fortellinger i pilegrimenes flerstemmige kor. I dette rommet er det så høyt under taket og langt mellom veggene at det er plass for hver enkelt av oss med alt det vi bærer med oss av livserfaringer, følelser og tanker. Murene er så tykke at de beskytter oss mot uro og trusler vi er vel kjent med i våre hverdager utenfor dette rommet. Her er det plass for alle, ingen av oss er i stand til å fylle dette rommet slik at det ikke er plass til andre. Her kan vi i trygghet komme som vi er og være den vi er.

I dette er katedralens helbredende kilde til livskraft og livsmot midt i en verden der sårbarhet leder til skam, og der våre begrensinger møtes med illusjonen om at alt er mulig for den som vil, kan og tror. Den påfølgende skam og skyld hos alle oss som erfarer at begrensingene ikke forsvinner eller overvinnes, er blitt vår kulturs svøpe. Katedralens rom er derfor motkulturens rom i vår tid.

Vår lesning fra **Johannes Åpenbaring** åpner opp katedralen mot en virkelighet som er enda større enn mennesket og det den mest praktfulle katedral kan uttrykke. Johannes Åpenbaring er smekkefull av fremmedartede og underlige bilder og forestillinger. De har gitt og gir rike muligheter for spekulasjoner og forsøk på å knytte konkrete historiske hendelser i vår egen

tid til disse enkeltbildene. Det fører galt av sted både for personer og fellesskap og nasjoner. Tolkningene er på feil jorde og retter søkelyset på siden av Åpenbaringens kjerne sak.

I denne kjernen viser Johannes sine visjoner inn til Guds fremtid og den dagen da Gud selv skal tørke bort hver tåre og det ikke lenger skal finnes verken død, sorg, skrik eller smerte. Troverdigheten i dette håpet Johannes frembærer til alle kjempende, forankrer han i Guds egen kamp med ondskap og ødeleggelse, synliggjort i Jesu liv, død og oppstandelse. Ved sin fødsel slo Gud opp sitt telt, den vandrende pilgrimmens bolig, midt i vårt virkelighet. Ved sin død bar Jesus i korsfestelsen all vår smerte og lidelse. I døden bekjempet han ondskaper og viste seg som seierherre i oppstandelsen.

Den oppstandne bærer den korsfestedes sårmerker. Det gjør det mulig for oss sårede mennesker å ha tillit til at den oppstandenes tiltale: «Frykt ikke». Håpet er bærekraftig fordi Jesus selv kjenner smerten og fortvilelsens virkelighet. Vi frigjøres fra frykten fordi ikke noe av det vi erfarer kan rive oss ut av Guds kjærlighet i Jesus Kristus. Dette håpet er katedralens dypeste sannhet til alle pilgrimner. Det er vinduet katedralen åpner, i glimt og i antikkens utydelige speil, mot den himmelske herligheten, fylt av Guds kjærlighet.

Vår pilgrimsvandring har ikke sitt slutt punkt i katedralen. Fra katedralens håpsrom går veien ut av katedralens dører til en virkelighet som ikke er forandret. Den fortsetter å merkes av skaperverkets kamp mellom destruksjon og nyskaping, mellom kjærlighet og hat, mellom godhet og kynisme, mellom nestekjærlighet og likegyldighet, mellom handlingskraft og apati.

Den nord-amerikanske kirkelederen og forfatteren Michael Kinnamon påviser i en nylig utgitt bok om fryktens kultur, hvordan hans eget samfunn er preget av frykt som understøttes av medier, politiske opportuniste i alle leire og endetidsforkynnere i de store religionene. Han minner om at terrorangrep i USA skjer sjeldnere enn på 1970-tallet, de fleste angrepene utføres av hvite, anti-regjerings fanatikere, av 785.000 flyktninger ankommet etter 9/11, er det i følge USAs Utenriksdepartement, toppen et dusin som er blitt knyttet til terror. Sjansene for en amerikaner å bli utsatt for terror er 1 til 20 millioner, det er 25 ganger større sjanse for å drukne i badekaret. Allikevel er politikken svar mer militærmakt, nei til muslimer og nei til flyktninger. Også vi i vårt samfunn har det sneket seg inn en emosjonelt basert frykt for fremtiden, ikke minst knyttet til mennesker som ser annerledes ut, tror annerledes og lever annerledes enn de fleste av oss.

Kinnamon henviser til erfaringene fra borgerrettighetskampene og Martin Luther King. King hevdet at hele systemet med segregering basert på rase var understøttet av irrasjonell frykt. Frykt for å miste en økonomisk privilegert posisjon, frykt for å miste sosial status, frykt for blandingsekteskap, frykt for å måtte tilpasse seg en ny situasjon. King understreker at opprustning ikke vil kaste frykten ut, men akselerere den, økt velstand vil ikke redusere frykten, men øke den. Den eneste motkraften vi har er vissheten om at vi er elsket av Gud som sender oss ut for å elske selv dem som er fylt av fryktens sykdom(s.44).

Dette er grunnen til at Kirkenes Verdensråd nå inviterer oss alle til å delta i Fredens og Rettferdighetens Pilegrimsvandring. De hjelper oss til å fortsette vår pilegrimsvandring utenfor katedralen i kamp for rettferdighet, barmhjertighet og fred og slik overvinne fryktens kultur og fryktens politikk. Og vi er ikke alene. Over hele verden samles mennesker på tvers av religion og livssyn i tålmodig og vedvarende arbeidsfellesskap for å styrke tegnene vi kan se om en annen verden der resursene brukes til dem som forfølges av sykdom, undertrykkelse, fattigdom og indre og ytre nød.

Katedralen forankrer vår storhet og kapasitet i Guds anerkjennelse og kjærlighet. Den poder oss inn i nestekjærlighetens globale handlingsfellesskap. Dette felleskapet gir vår fortsatte pilegrimsvandring retning og frimodighet til å vise godhet i møte med alle slags forfulgte, her og der. Slik bærer vi katedralens helbredelse ut til alle slags folk like til jordens ende og frem til Guds nyskapende fremtid. Amen